

ΚΑΠ 2023-2027 ΦΑΚΕΛΟΣ

Επτά αγροτικές μονάδες και οι ενισχύσεις του 2023

Η σύγκλιση δεν σημαίνει και αυτόματα κέρδος για τα χαμηλά δικαιώματα

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΟΝΤΟΝΗ
kontonis@agronews.gr

Με το λεγόμενο τσεκ δηλαδή «βασική συν πρασίνισμα» να αλλάζει από του χρόνου και να διαμορφώνεται πλέον σε «βασική συν αναδιανεμτική» έχει ενδιαφέρον να μετρηθεί για ποιο ποσό δικαιωμάτων που έχει σήμερα στην κατοχή του ένας αγρότης, θα βλέπει αύξηση ή μείωση των άμεσων επιδοτήσεων στην ερχόμενη προγραμματική περίοδο. Η πραγματικότητα έχει ως εξής:

- Όλοι οι αγρότες που εμπίπτουν στα στρεμματικά όρια της αναδιανεμτικής ενίσχυσης (10-40 στρέμματα δενδρώδεις, 20-110 στρέμματα αροτραίες, 10-170 στρέμματα βοσκοτόπων) θα λαμβάνουν μέχρι το τέλος της νέας προγραμματικής περιόδου: 34,8 ευρώ

το στρέμμα τσεκ για αροτραία, 40,07 ευρώ τσεκ για δενδρώδεις και 28,8 ευρώ τσεκ για τα βοσκοτόπια. Ως εκ τούτου αν λάμβαναν ποσό τσεκ (βασική συν πρασίνισμα) σήμερα λιγότερο από τα συγκεκριμένα ποσά θα είναι ευνοημένοι και το αντίθετο. Θα πρέπει να σημειωθεί βέβαια εδώ το εξής: Η αναδιανεμτική πηγαινει σε όλη την έκταση και είναι ανεξάρτητη των δικαιωμάτων. Σε αντίθεση με το σημερινό πρασίνισμα που αντιστοιχεί σε ποσό στο 49% περίπου της αξίας του δικαιώματος. Αυτό φαίνεται στα παραδείγματα εκμεταλλεύσεων που παραθέτει η Agenda (βλ. Σελ. 28-29).

- Όσοι δεν εμπίπτουν στα παραπάνω στρεμματικά όρια: Οι υπόλοιποι που δεν θα λαμβάνουν αναδιανεμτική θα παίρνουν μόνο τη βασική η οποία θα είναι κατά μέσο ό-

ρο το 2026 στα 23,3 ευρώ το στρέμμα στα αροτραία, 29,1 ευρώ στις δενδρώδεις και στα 18,9 ευρώ το στρέμμα στα βοσκοτόπια. Σήμερα, τέτοιου μεγέθους τσεκ λαμβάνουν οι κάτοχοι δικαιωμάτων 15,5 ευρώ το στρέμμα στις αροτραίες, 19,5 ευρώ στις δενδρώδεις και 12,7 ευρώ στα βοσκοτόπια (συν 49% επί της αξίας δικαιώματος πρασίνισμα). Πιθανότερα λοιπόν, όσοι έχουν δικαιώματα αξίας άνω των παραπάνω ποσών, θα δουν απώλειες στις ενισχύσεις τους έως το 2026.

Στις επόμενες σελίδες παρατίθενται κάποια παραδείγματα για το πώς θα διαμορφωθεί το τσεκ για ορισμένες κατηγορίες εκμεταλλεύσεων. Στα ποσά των άμεσων ενισχύσεων δεν συμπεριλαμβάνονται οι συνδεδεμένες επιδοτήσεις και οι δράσεις του «νέου πρασίνισματος».

“

Χωρίς αναδιανεμτική

Όσοι δεν θα λαμβάνουν αναδιανεμτική, θα παίρνουν μόνο τη βασική η οποία θα είναι κατά μέσο όρο το 2026 στα 23,3 ευρώ το στρέμμα στα αροτραία, 29,1 ευρώ στις δενδρώδεις και στα 18,9 ευρώ το στρέμμα στα βοσκοτόπια

Ο βαμβακοπαραγωγός που χάνει 30.000 ευρώ, και η κατηφόρα στην ελιά

Κάθε άλλο παρά σίγουρη η αύξηση του τσεκ στις μικρές μονάδες λόγω αναδιανομής. Θα υπάρξουν και μονάδες με υψηλά δικαιώματα που τελικά θα ευνοηθούν από τις επιδοτήσεις. Οι διαφορές μεταξύ 2023 και 2026.

ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ

ΚΛΑΔΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟ 2026 (ΕΚΤΙΜΗΣΗ)
ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ	3.98%
ΚΑΠΝΟΣ	-35.27%
ΒΑΜΒΑΚΙ	-9.59%
ΑΛΛΑ ΑΡΟΤΡΑΙΑ	-1.32%
ΟΙΝΟΣ	3.37%
ΣΤΑΦΙΔΑ-ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΟ ΣΤΑΦΥΛΙ	-43.69%
ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ	-13.38%
ΕΛΙΑ	-0.22%
ΑΛΛΕΣ ΔΕΝΔΡΩΔΕΙΣ	-2.57%
ΚΗΠΕΥΤΙΚΑ	7.26%
ΒΟΟΕΙΔΗ	-16.70%
ΠΡΟΒΑΤΑ	8.78%
ΓΙΔΙΑ	4.15%

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΟΝΤΟΝΗ
kontonis@agronews.gr

Πολλές είναι οι συνιστώσες που καθορίζουν το τελικό ύψος του τσεκ την περίοδο 2023-2026. Τα παραδείγματα που παρατίθενται (μερικά εκ των οποίων βασίζονται σε παραδείγματα του ΥΠΑΑΤ) είναι ενδεικτικά και προφανώς δεν θα δουν απώλειες όλοι όσοι έχουν βαμβάκια ή όσοι διαθέτουν μικρές εκμεταλλεύσεις δεν θα έχουν αύξηση του τσεκ λόγω της αναδιανεμητικής. Όπως παράλληλα φαίνεται μπορεί κάποιος σήμερα να διαθέτει υψηλά δικαιώματα και παρά τη σύγκλιση να δει αύξηση των επιδοτήσεών του και το αντίθετο. Δεν υπάρχουν γενικοί κανόνες οπότε κάθε περίπτωση είναι μοναδική.

Κρίσιμο πάντως είναι κάποιος να γνωρίζει το πώς θα υπολογίζονται οι ενισχύσεις. Θα πρέπει να ξέρει λοιπόν πως πρώτον θα παραμείνει με τον ίδιο αριθμό δικαιωμάτων το 2023, τα οποία θα περικοπούν άμεσα πριν τη σύγκλιση (10% ανά μέσο όρο) και δεύτερον πως η αναδιανεμητική ενίσχυση θα περιλαμβάνει όλες τις επιλέξιμες εκτάσεις του

(αν βρίσκεται στα αντίστοιχα στρεμματικά όρια στις αγρονομικές περιφέρειες). Τα ποσά που αναφέρονται είναι χωρίς τις δράσεις του νέου πρασινίσματος (βλ. σελ. 30) και χωρίς τις συνδεδεμένες. Αλλωστε το ΥΠΑΑΤ δεν έχει καταλήξει ακόμη στην τελική μορφή αυτών των επιδοτήσεων και δεν μπορεί να είναι σε θέση κάποιος να γνωρίζει με ακρίβεια το τι θα λαμβάνει. Οι διαπραγματεύσεις με την Κομισιόν ακόμη συνεχίζονται για το τελικό πλάνο των ενισχύσεων.

Σε γενικές γραμμές πάντως, σύμφωνα με σχετικές μελέτες, μεταξύ 16 και 43% θα είναι η μείωση των άμεσων ενισχύσεων για τις καλλιέργειες με κατεχοκίνη ιστορικά δικαιώματα όπως καπνός, βαμβάκι, σταφίδα και βοοειδή στη νέα ΚΑΠ, ενώ θετική επίδραση θα έχει η πλήρης σύγκλιση ενισχύσεων σε προβατοτροφία, κηπευτικά, οινάμπελα και σιτηρά μεταξύ άλλων. Την ίδια ώρα απώλειες στις άμεσες πληρωμές άνω του 10% θα γράψουν οι πολύ μικρές εκμεταλλεύσεις που κατέχουν κυρίως ετεροεπαγγελματίες και συνταξιούχοι. Αντίθετα, αυξητικά θα κυμανθούν οι ενισχύσεις για μονάδες οικονομικού μεγέθους κοντά στα 8.000 ευρώ.

ΛΟΙΠΕΣ ΑΡΟΤΡΑΙΕΣ

Διπλάσιο το τσεκ έως το τέλος της περιόδου

Στην κατηγορία λοιπές αροτράιες, ένας αγρότης διαθέτει 4,49 δικαιώματα, που καλύπτουν 44,9 στρέμματα. Λαμβάνει το 2022 συνολικά άμεσες ενισχύσεις ύψους 724 ευρώ. Αυτά τα χρήματα αντιστοιχούν σε περίπου 10,8 ευρώ δικαίωμα και 5,3 ευρώ πρασίνισμα ανά στρέμμα. Το 2023 θα λάβει 525 ευρώ αναδιανεμητική ενίσχυση, συν τη βασική. Το 2023 η αξία του δικαιώματος διαμορφώνεται στα 13,06 ευρώ το στρέμμα οπότε θα λάβει βασική 586 ευρώ. Σύνολο τσεκ 2023, 1.111 ευρώ. Το 2026, όταν επέλθει η πλήρης σύγκλιση το ποσό βασικής ενίσχυσης που θα λαμβάνει θα ισούται με 1.038 ευρώ. Σύνολο άμεσων ενισχύσεων, 1.583 ευρώ.

ΤΟ ΒΑΤΕΡΛΟ ΣΤΟ ΒΑΜΒΑΚΙ ΑΦΟΡΑ ΠΟΛΛΟΥΣ

ΛΟΙΠΕΣ ΑΡΟΤΡΑΙΕΣ

Διαφορά με και χωρίς την αναδιανεμητική ενίσχυση

Στην κατηγορία λοιπές καλλιέργειες, ένας αγρότης διαθέτει 32,50 δικαιώματα, που καλύπτουν 325 στρέμματα. Λαμβάνει το 2022 συνολικά άμεσες ενισχύσεις ύψους 6.131 ευρώ. Αυτά τα χρήματα αντιστοιχούν σε 12,5 ευρώ δικαίωμα και 6,3 ευρώ πρασίνισμα ανά στρέμμα. Έως το 2026 ο αγρότης του παραδείγματος θα λαμβάνει 7.507 ευρώ βασική ενίσχυση. Αγρότης με ετήσιες καλλιέργειες διαθέτει 8,34 δικαιώματα, που καλύπτουν 83,4 στρέμματα. Λαμβάνει το 2022 συνολικά άμεσες ενισχύσεις ύψους 1.366 ευρώ. Από τη νέα ΚΑΠ ο αγρότης του παραδείγματος θα λαμβάνει 2.904 ευρώ βασική ενίσχυση συμπεριλαμβανομένης της αναδιανεμητικής.

ΒΑΜΒΑΚΙ

Από 48.540 ευρώ τσεκ στα 16.955 μέσα σε 4 χρόνια

Βαμβακοπαραγωγός λαμβάνει βασική ενίσχυση σήμερα περίπου 31.140 ευρώ βασική συν 17.400 ευρώ πρασίνισμα έχοντας στην κατοχή του 730 στρέμματα. Δεν είναι δικαιούχος αναδιανεμητικής ενίσχυσης καθώς ξεπερνά τα σχετικά στρεμματικά όρια στις αροτράιες εκτάσεις. Το ύψος του δικαιωμάτος του είναι ως μέση αξία 42,5 ευρώ το στρέμμα. Το 2023 θα λάβει μόνο βασική ενίσχυση ύψους 25.195 ευρώ (ύψος δικαιώματος 34,38 ευρώ το στρέμμα). Σημαντική μείωση σε σχέση με τα 48.540 ευρώ που λάμβανε το 2022. Το 2026, το ποσό που θα λαμβάνει από τα 25.195 ευρώ (2023) θα πέσει στα 16.955 ευρώ. Απώλειες στο τσεκ ύψους 65%.

ΚΑΠΝΟΣ

Οι δύο καπνοκαλλιεργητές που επέλεξε να προβάλει το ΥΠΑΑΤ

Ακολουθούν δύο παραδείγματα για τον καπνό που έχει δώσει το ΥΠΑΑΤ: Αγρότης καπνοκαλλιεργητής διαθέτει 3,35 δικαιώματα, που καλύπτουν 33,5 στρέμματα. Λαμβάνει το 2022 συνολικά άμεσες ενισχύσεις ύψους 1.078 ευρώ. Από τη νέα ΚΑΠ ο αγρότης του παραδείγματος θα λαμβάνει 1.166 ευρώ βασική ενίσχυση συμπεριλαμβανομένης της αναδιανεμητικής. Αγρότης καπνοκαλλιεργητής διαθέτει 5,42 δικαιώματα, που καλύπτουν 54,2 στρέμματα. Λαμβάνει το 2022 συνολικά άμεσες ενισχύσεις ύψους 922 ευρώ. Από τη νέα ΚΑΠ ο αγρότης του παραδείγματος θα λαμβάνει 1.887 ευρώ βασική ενίσχυση συν την αναδιανεμητική.

ΕΛΑΙΟΚΑΛΛΙΕΡΓΙΑ

Απότομη προσγείωση στο μείον 35% από το 2023

Παραγωγός με 37 στρέμματα ελιάς και 2,3 δικαιώματα λαμβάνει βασική ενίσχυση σήμερα 2.008 ευρώ, συν 984 ευρώ πρασίνισμα, λαμβάνει τσεκ 2.992 ευρώ. Η μοναδιαία αξία του δικαιώματος υπολογίζεται στα 87 ευρώ το στρέμμα. Το 2023 στη νέα ΚΑΠ, θα λάβει αναδιανεμητική ενίσχυση 403 ευρώ (για 37 στρέμματα) και βασική (για τα 23 στρέμματα) 1.518 ευρώ. Η μοναδιαία αξία του δικαιώματος το 2023 θα διαμορφωθεί περίπου στα 66 ευρώ το στρέμμα. Σύνολο τσεκ 1.921 για το 2023 (μείον 35%). Το 2026 θα φτάσει συνολικό τσεκ 1.074 ευρώ. Μία μείωση που αγγίζει το 65%, καθώς πλέον η μοναδιαία αξία του δικαιώματος του παραγωγού έχει πέσει στα 29 ευρώ το στρέμμα.

ΣΙΤΗΡΑ

Με χαμηλά δικαιώματα αλλά η σύγκλιση δεν είναι αρκετή

Σιτοπαραγωγός με 220 στρέμματα και δικαιώματα που καλύπτουν ολόκληρη την έκτασή του, λαμβάνει σήμερα 3.740 ευρώ βασική ενίσχυση (μοναδιαία αξία δικαιώματος τα 17 ευρώ), συν 1.832 ευρώ πρασίνισμα, δηλαδή σύνολο τσεκ 5.572 ευρώ. Το 2023 δεν λαμβάνει αναδιανεμητική ενίσχυση καθώς ξεπερνά τα στρεμματικά όρια. Οπότε το σύνολο του τσεκ του είναι η βασική που διαμορφώνεται στα 3.692 ευρώ. Με την πλήρη σύγκλιση το 2026 και τη μοναδιαία αξία δικαιώματος στα 23,1 ευρώ το στρέμμα, το σύνολο των ενισχύσεών του, διαμορφώνεται στα 5.090 ευρώ. Δηλαδή μειωμένο τσεκ παρά το γεγονός ότι διαθέτει σήμερα χαμηλά δικαιώματα και θα επέλθει σύγκλιση.

ΔΙΠΛΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ

Ευνοημένος το 2023 αλλά με απώλειες τελικά έως το 2026

Κτηνοτρόφος με 110 στρέμματα βοσκοτόπο και 68 στρέμματα βίκου, διαθέτει 5,5 βοσκοτοπικά δικαιώματα. Λαμβάνει το 2022, 3.114 ευρώ βασική ενίσχυση συν πρασίνισμα από τα βοσκοτοπικά δικαιώματα αξίας 38 ευρώ το στρέμμα (συν 18,6 ευρώ το πρασίνισμα), δεν έχει δικαιώματα για τα αροτράια. Το 2023 θα λάβει 795 ευρώ αναδιανεμητική από τις ζωοτροφές και 1.079 ευρώ από τα βοσκοτόπια. Σύνολο αναδιανεμητικής 1.874 ευρώ, και από τα δικαιώματα 1.666 ευρώ. Σύνολο 3.541 ευρώ. Μοιάζει «κερδισμένος» το 2023 παρά τη σύγκλιση που μειώνει το δικαίωμά του. Το 2026, θα φτάσουν στο σύνολο οι ενισχύσεις του 2.917 ευρώ.

Δύσκολο το νέο πρασίνισμα, ίσως όμως φέρει το τσεκ στα ίσα

Στο παράδειγμα του βάμβακος, το μείον 30.000 ευρώ στο τσεκ μπορεί κάπως να αμβλυνθεί

Τα σχετικά παραδείγματα λαμβάνουν υπόψη μόνο την αναδιανεμητική ενίσχυση και τα δικαιώματα. Ο αγρότης που επιλέγει να ακολουθήσει γεωργικές πρακτικές επωφελείς για το κλίμα (θα εκδοθεί σχετικός κατάλογος) θα λαμβάνει και το αντίστοιχο έξτρα πριμ. Το ζήτημα όμως εδώ είναι αν η έξτρα ενίσχυση θα πηγαίνει σε όλη την έκταση που διαθέτει ο παραγωγός (όπως γίνεται τώρα με το πρασίνισμα), ή μόνο στην έκταση που δεσμεύει για τη συγκεκριμένο πρακτική.

Για παράδειγμα, ο βαμβakoπαραγωγός με 730 στρέμματα που λαμβάνει σήμερα 31.000 ευρώ βασική συν 17.000 ευρώ πρασίνισμα. Από τη νέα ΚΑΠ το συνολικό ποσό που θα λαμβάνει διαμορφώνεται στα 16.955 ευρώ (μόνο η βασική). Προβλέπεται μία πράσινη πρακτική για έχοντες άνω των 100 στρεμμάτων που δίνει αποζημίωση σε εκείνους που θα αφήσουν άνω του 10% της γης τους σε αγρανάπαυση ή θα προβούν σε αμειψισπορά. Η επιδότηση για το βαμβάκι είναι 12 ευρώ το στρέμμα. Αν αυτό το πριμ πάει σε όλη την έκταση, τότε μιλάμε για 8.760 ευρώ συν. Αν πάει όμως μόνο στα 73 στρέμματα που καλύπτονται από τη δέσμευση μιλάμε για μόλις 876 ευρώ. Αυτό το θέμα δεν γίνεται ξεκάθαρο από το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο, και είναι πολύ σημαντικό να αποσαφηνιστεί.

Όπως και να έχει, ακόμη και αν το πριμ πάει σε όλα τα επιλέξιμα στρέμματα (που είναι και το πιο πιθανό), η απώλεια στις ενισχύσεις θα φτάνει τα 5.285 ευρώ. Φυσικά, ο παραγωγός έχει τη δυνατότητα να ακολουθήσει και άλλες πρακτικές επωφελείς για το κλίμα. «Χρειάζεται» ακόμη 30 ευρώ το στρέμμα για να επανέλθει στο ποσό επιδοτήσεων που λαμβάνει σήμερα. Αν κατά τη διάρκεια των ψεκασμών κάνει χρήση γεωργίας ακριβείας σε όλη την επιλέξιμη έκταση (7 ευρώ το στρέμμα). Και πάλι δεν φτάνουν.

Αξίζει πάντως να σημειωθεί εδώ πως οι δράσεις του νέου πρασινίσματος, οι οποίες ακόμη δεν έχουν οριστικοποιηθεί, έχουν και το αντίστοιχο κόστος. Είτε, μιλάμε για

Για να λάβει κάποιος επιδοτήσεις από τον πράσινο κατάλογο θα πρέπει να ξεδουλευτεί κιόλας, και θα αποζημιωθεί γι' αυτές του τις ενέργειες.

Η συμπληρωματική ενίσχυση των νεαρών αγροτών θα είναι μειωμένη το 2023 σε σχέση με το 2022, για όσους διαθέτουν δικαιώματα φέτος άνω των 20 ευρώ το στρέμμα

επενδύσεις σε εξοπλισμό για τη γεωργία ακριβείας, είτε για την εφαρμογή σπειροειδών λιπασμάτων είτε ακόμη και για τα θερινά κλαδέματα στις δενδρώδεις καλλιέργειες. Ως εκ τούτου για να λάβει κάποιος επιδοτήσεις από τον πράσινο κατάλογο θα πρέπει να ξεδουλευτεί κιόλας, και, υποτίθεται, θα αποζημιωθεί επαρκώς γι' αυτές του τις ενέργειες.

Πάντως, αυτό που θα πρέπει να γίνει σαφές, είναι πως οι νέες δράσεις θα πρέπει πλέον να διαμορφωθούν με βάση την τρέχουσα πραγματικότητα στα κόστη εισροών μέσα στην οποία καλείται να δουλέψει ο αγροτικός τομέας, που ίσως διαρκέσει έως και το 2024 όπως αναφέρουν αναλυτές. Αυτό το φαινόμενο είναι πιο έντονο στην κτηνοτροφία.

Ενδεικτικά τα ποσά στο νέο πρασίνισμα βάσει της πρώτης υποβολής του σχεδίου ΚΑΠ έχουν διαμορφωθεί προς το παρόν ως εξής:

- Χρήση ανθεκτικών και προσαρμοσμένων ειδών και ποικιλιών: 60 ευρώ το στρέμμα.
- Ενισχυμένη Αγρανάπαυση, Αμειψισπορά: μέση ενίσχυση 20-40 ευρώ το στρέμμα ανάλογα την καλλιέργεια και μόνο για το κομμάτι της γης που μπαίνει στη δράση.
- Ζώνη Οικολογικής Εστίασης στα δέντρα: 25 ευρώ το στρέμμα.
- Διατήρηση Αγροδοσικών Συστημάτων: 25 ευρώ το στρέμμα.

● Μέθοδοι γεωργίας ακριβείας: Μέση ενίσχυση 50 ευρώ το στρέμμα με την ανάληψη πολλαπλών δράσεων.

● Περιβαλλοντική διαχείριση μόνιμων βοσκοτόπων: Μέση ενίσχυση 6 ευρώ το στρέμμα.

● Διατήρηση και προστασία αναβαθμίδων: 25 ευρώ το στρέμμα.

● Διατήρηση Βιολογικής Γεωργίας και Κτηνοτροφίας. Το ποσό προσαρμόζεται ανάλογα την καλλιέργεια και την εκτροφή.

Το συμπληρωματικό πριμ νεαρών

Μία ακόμη συνιστώσα των άμεσων ενισχύσεων θα είναι η συμπληρωματική ενίσχυση των νεαρών αγροτών. Αυτή θα είναι μειωμένη για το 2023 σε σχέση με το 2022, για όσους νεαρούς διαθέτουν δικαιώματα άνω των 20 ευρώ το στρέμμα. Συγκεκριμένα, με το ισχύον καθεστώς ένας νεαρός με δικαιώματα αξίας 30 ευρώ το στρέμμα, έχει λαμβάνειν από αυτό το καθεστώς φέτος 11 ευρώ το στρέμμα περίπου (προσαύξηση 36% στον μέσο όρο αξίας δικαιωμάτων). Από του χρόνου το ποσό αυτό γίνεται οριζόντιο για όλους και ορίζεται στα 7 ευρώ το στρέμμα.

Όπως φαίνεται «χαμένοι» της υπόθεσης θα είναι σίγουρα όσοι διαθέτουν δικαιώματα στην αγρονομική περιφέρεια των δενδρώδων καλλιεργειών. Σημειώνεται πως η ενίσχυση θα έχει μέγιστο πλαφόν τα 250 στρέμματα ανά εκμετάλλευση, κάτι που ισχύει και την τρέχουσα προγραμματική περίοδο.